

Rozchod je horší než rakovina

Jeroným Klimeš (42), psycholog

LUCIE BARTOŠOVÁ

Byl jsem náboženský fanatik. Chtěl jsem jít na kněze. Tu myšlenku jsem zvažoval už na gymnáziu a definitivně jsem ji opustil až ve 22 letech. Na vysokou jsem přišel z katolické rodiny z jižních Čech. Denně jsem chodil ministrovat páteru Skoblíkovi do kostela sv. Ignáce na Karláku a přitom jsem studoval hydrogeologii na přírodovědecké fakultě.

Psychologem jsem se stal omylem. Je pár okamžiků v mém životě, kdy mám pocit, že jsem byl řízen Božími úmysly. A moje psychologická kariéra je jeden z nich. To nebylo moje přání, ale jeho. Dodělával jsem páťák geologie, zažádal jsem si o prodloužení, ale zamítli to. Tak jsem si dal přihlášku na filozofii, ale přišla mi místo toho pozvánka na přijímačky z psychologie. A že prý to nejde změnit. Na přijímačkách jim povídám: Já jsem tady omylem. Oni koukají do papírů: No, to vidíme. Tak jsme tak debatili a nakonec si říkám, třeba mě to bude bavit.

Celibát a já. Ve dvaadvaceti letech jsem začal chápat, že nejsem schopen dodržet celibát. Vždycky jsem měsíc chodil s holkou a pak jsem jí řekl: Sorry, já musím být knězem. Holky trpěly a já jsem si říkal: Bože, co to je za Kocourkov? Tak jsem s ním udělal úmluvu. Buď budu mít na to, abych dodržel celibát – ale to jsem vlezl mezi ty takzvané normální lidi a zjistil jsem, že tam zas platí příkázání o tom, jaké máte mít brýle a značku trička. A onie je možná malicherná, ale tohle jsou mnohem

Tehdy jsem si dal pauzu od katolíků. Kromě jiného mi vadilo, že jsou moc zaprdění, co se týkalo takových malicherností, jako je zákaz onanie nebo antikoncepce. A pak jsem vlezl mezi ty takzvané normální lidi a zjistil jsem, že tam zas platí příkázání o tom, jaké máte mít brýle a značku trička. A onie je možná malicherná, ale tohle jsou mnohem

větší ptákoviny! Zlatý křesťanství, začal jsem si opět postupně říkat.

Největší životní lekce. Sbalil jsem psycholožku ze Slovenska, polodisidentku, a – což jsem zjistil až po několika letech – jednu z mnoha kopií mého táty. Vyčítává, tvrdá a panovačná, ale hodně chytrá. Vždycky jsem šel po chytřejších holkách s bystrým rozumem – po kopiích táty. Říkám tomu teorie problematické osoby: člověk si nevybírá jako partnera „matku“ nebo „otce“, ale toho, s nímž měl v dětství největší problémy.

Byl to poctivý přechozený vztah, po pěti letech jsme si řekli, že si dáme pauzu. Jenže já jsem trpěl. Přišel jsem za ní za půl roku, jestli bychom to nemohli znovu dát dohromady. No a ona už měla nějaký jinýho geologa. Na rok jsem zahučel do strašné deprese. Nejhlubší krize mého života, kdy se rozpadlo úplně všechno. Velkou ránu dostala i moje víra. Mirka byla přece poslaná od Boha! Měl jsem pocit, že jsem udělal maximum, a přesto to nevyšlo. Jediný, kdo na tomhle hřišti mohl něco udělat, jsi byl ty, Bože, tak neser, říkal jsem mu.

Z osobní krize jsem vytřískal doktorát. Na konci vztahu jsem k Mirce cítil fyzický odpor, vyloženě se mi hnusila. A když jsem ji chtěl zpátky, tak pro mě najednou byla nejkrásnější a nejlepší holka. To mě fascinovalo: tehdy byla zapnutá odpudivá síla a teď je zapnutá přitažlivá síla. Byly tam obě, existovaly vedle sebe a kupodivu se nemísily! Tehdy jsem si uvědomil, že to, co prožívám, není popsáné v žádné knížce. A tak vznikly základní kapitoly mého knihy *Partneri a rozchody*. Nakonec jsem se Bohu omlouvil a i poděkoval. Je to jako s injekcí – taky to bolí, ale pomůže to.

Teologicko-přírodovědně-psychologický eintopf. Krize narvala všechny oddělené světy mého mládí do jednoho kotle a tam to svařila v homogenní hmotu. Od té doby nemám jako většina věřících svět vědy a svět víry, ale jen jeden svět. Začal jsem chápat, že to, co se říká tady teologicky, je vlastně totéž jako to, co se jinde říká jinou hatlomatikou psychologicky.

Chytrá, tvrdá a panovačná, ale hodně chytrá. Vždycky jsem šel po chytřejších holkách s bystrým rozumem – po kopiích táty. Říkám tomu teorie problematické osoby: člověk si nevybírá jako partnera „matku“ nebo „otce“, ale toho, s nímž měl v dětství největší problémy.

Nejhorší jsou vztahy bez projektu. Tedy hlavně bez dítěte. Dítě je nejlepší projekt na dvacet let, co můžete mít. Takže když vidím, že někdo má vztah šest let a nemá děti, ptám se, proč. Chtějí se snad rozejít? A když ne, tak co tedy chtějí? Tuší vůbec, že se jim ten vztah samovolně rozpadne?

Lidé většinou dost dobře vědí, co chtějí a co nechtějí, ale neznají cestu, která k tomu vede. V rámci záchrany vztahu dělají tisíce akcí, které vedou k jeho zničení.

Rakovina je choroba, která neklame. Když bylo mé nejstarší dečři Juditce půl roku, byl jsem jednou v Brně u ombudsmana. Sáhnu si na krk a koukám, boule jako pomeranč. Byl to lymfom, zhoubné bujení bílých krvinek. Rakovina ale není zálučná. Už na začátku víte, že to bude hrozný. Když to přijde, je to hrozný, a když to skončí, tak si říkáte, no, bylo to dost hrozný. Oproti tomu rozchod je tak nebezpečný právě kvůli tomu, že na začátku vypadá jako brnkačka, teprve na konci člověk zjistí, že to bylo zničující a mnohonásobně horší, než si dokázal kdy představit. Na začátku většiny rozchodů je iluze: bude to jednoduché, rychlé a vyřeší to problémy. Ne. Je to dlouhé, složité a problémů to víc nadělá, než vyřeší.

Když máte rakovinu, musíte s věcí, které chcete udělat, nechat sít devět procent vyházet a nechat si jen ty nejdůležitější. S lymfo-

mem na krku jsem tedy svůj životní plán zredukoval ze čtyřiceti roků na dva. Ptal jsem se Boha, co by ještě ode mě chtěl. Tehdy jsem se rozhoupal a napsal knížku o Kristu (*Psycholog a jeho svědectví o Kristu* – pozn. red.), kterou jsem původně odkládal na dobu, až mi bude šedesát, sedmdesát.

Když máte kozu, tak ji nenaučíte dělat bobky do krabičky. Dělá bobky, kudy chodí. Stejně je to i s muži: Zkuste si ho převychovat, ale zjistíte, že to nejde. Ani ženu nevycvičíte, aby nechtěla duševní porozumění. To je dáno geneticky, ne žádnou výchovou. Když se kouknete na lva a na lvici: je chování lva a lvice dáno odlišnou výchovou? U lva jsme přesvědčení, že je to geneticky dané, a u chlapa ne? To, že když se podíváme na ženu, hned nás napadají věci, které ženu v té chvíli ještě vůbec nenapadají?

Na gender studies je jedna symptomatická věc: ženy, které to dělají, nejsou moc reprodukceschopné. Takže dočkejme času jako husa klasu a ony časem vyhynou.

Žijeme v době ekvivalentní středověkému moru: v každé generaci je skoro o padesát procent méně lidí. Proto je ohromný evoluční tlak, aby přežili jen ti, kteří mají zpruitou tendenci se rozmnožovat. Evoluce je mnohem přísnější než Bůh, protože je neosobní. Ona se na vás koukne a řekne: Rozmnožili se? Ne? Tak budou z dalšího vývoje eliminováni – geneticky, ideologicky, kulturně. Vyhynou všechny ty módy a ideologie, které nedrží lidi pohromadě a nevytvářejí stabilní rodinu se šťastnými dětmi, které jsou rády na světě a radostně plodí další děti. Zkrátka jak kdysi Jan Werich řekl Jiřímu Diensbierovi: „Mějte děti, protože děti jsou projektem lidského optimismu.“